

ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІН СПЕЦИФІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЧНОЇ РЕАКТИВНОСТІ У ХВОРИХ НА РОЗПОВСЮДЖЕНУ І ЛОКАЛЬНУ ФОРМИ ПСОРІАЗУ

Гаєвська М.Ю., Коляденко В.Г., Міндрішора М.М.

Буковинська державна медична академія, кафедра шкірно-венеричних хвороб та туберкульозу, м. Чернівці; Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, кафедра шкірних та венеричних хвороб з курсом СНІДу, м. Київ

Ключові слова: псоріаз, розповсюджена, локалізована форма, CD₃⁺, CD₄⁺, CD₈⁺, В-лімфоцити, імуноглобуліни основних класів

Вступ. Найбільш розповсюдженим дерматозом на Україні [3] є псоріаз. Не дивлячись на чисельні дослідження [9, 10], етіологія і патогенез цього захворювання, залишаються недостатньо з'ясованими [1, 5, 21]. Не дивлячись на певні успіхи у з'ясуванні етіопатогенезу псоріазу [12], вивчення імунопатології псоріазу залишається не вирішеними [9, 10, 11].

Мета роботи. Встановити зміни специфічної імунологічної реактивності у хворих на псоріаз залежно від форми та стадії захворювання.

Матеріали і методи. Дослідження проведено у 60 хворих на вульгарний (звичайний) псоріаз. Серед обстежених – 31 жінка та 29 чоловіків віком від 15 до 60 років. Тривалість захворювання до 5 років діагностували у 13 пацієнтів, від 5 до 10 років – у 10, від 10 до 20 років – у 18, більше 20 років – у 19 хворих.

Загострення у літній період спостерігалось у 19, в осінньо-зимовий – у 32 хворих, а у решти пацієнтів загострення не були пов'язані з порою року. Причиною захворювання 36 хворих вважали стресову ситуацію (побутові конфлікти, транспортні пригоди, смерть рідних і близьких тощо); в анамнезі у 21 пацієнта визначено спадкові чинники (близькі родичі хворіли на псоріаз); в трьох хворих початок захворювання був зумовлений оперативним втручанням або травмою.

Первинною локалізацією псоріатичних висипань у 22 хворих були лікті та коліна, у 17 – волосиста частина голови (ВЧГ), у 15 – тулуб і у 6 – ВЧГ та кінцівки. Всі хворі неодноразово лікувалися в стаціонарних та амбулаторних умовах. Клінічний діагноз встановлено на основі типових скарг, анамнезу хвороби, загальноклінічного обстеження, інструментальних, біохімічних та імуно-лабораторних досліджень із

залученням сучасних інформативних методів.

При клінічному аналізі нами виділено 2 основні ознаки: розповсюдженість та гострота процесу. Із 60 хворих псоріатична висипка мала розповсюджений характер у 40 пацієнтів, локалізований у – 20. Контрольну групу склали 35 осіб (17 жінок, 18 чоловіків) віком від 22 до 55 років.

У всіх хворих та у практично здорових осіб проведено комплексне імуно-лабораторне дослідження. Рівень імуноглобулінів основних класів (А, М, G) у сироватці крові визначали, за реакцією преципітації Манчіні [4, 8].

Т-лімфоцити та їх субпопуляції визначали за методом непрямой імунофлюоресцентної реакції з моноклональними антитілами, які отримані до диференційованих антигенів поверхні клітин [7].

Статистичний аналіз отриманих даних проводився за методом варіаційної статистики з визначенням середньої величини ($\bar{x}$), середньої похибки (S_x) та середньоквадратичного відхилення (d) на «IBM PC 586» за програмою «Excel-7» (Microsoft word, США) [2, 6].

Результати дослідження та їх обговорення. За даними наших спостережень відносна кількість CD₃⁺-клітин зменшувалась в 1,3 рази, кількість CD₄⁺-позитивних лімфоцитів знижувалась в 1,7 рази, а їх абсолютна кількість була на 43,5% меншою, ніж в контролі. Зростала відносна кількість лімфоцитів CD₈⁺, але їх абсолютне число вірогідно від контрольних даних не відрізнялось. Зауважимо, що співвідношення клітин, маркованих за CD₄⁺, CD₈⁺ при псоріазі також зменшувалось в 1,5 рази.

Таким чином, результати визначення експресії CD на лімфоцитах свідчать про пригнічення хелперної і відносно підвищення їх супресорної активності, що вказує на знижену активацію Т-

лімфоцитів у відповідь на антигенну стимуляцію.

За нашими даними концентрація імуноглобулінів М майже не відрізнялась від контрольного рівня, імуноглобулінів класу G збільшувалася лише на 15,1%, тоді як концентрація імуноглобулінів класу А зростала майже в 2 рази.

Отже, в загальній групі хворих на псоріаз визначається зменшення відносної кількості В-лімфоцитів та підвищення концентрації імуноглобулінів класу А.

Аналіз показників гуморальної ланки імунного захисту у хворих на псоріаз, в залежності від форми та стадії захворювання показав, що в прогресуючій стадії розповсюдженого псоріазу сироваткова концентрація імуноглобулінів М менша за контроль на 12,8%, імуноглобулінів G відповідає даним контрольної групи, тоді як рівень імуноглобулінів А зростає на 68,0%.

В стаціонарній стадії спостерігались подібні ж зміни, але з тою різницею, що концентрація у сироватці крові імуноглобулінів класів М і G достовірно від контрольних рівнів не відрізнялася, а концентрація імуноглобулінів класу А зростала на 80,0%.

У хворих на локальну форму псоріазу у стаціонарній стадії зменшення відсотку В-лімфоцитів супроводжувалось зниженням концентрації у сироватці крові імуноглобулінів М

на 14,2%, без істотних змін концентрації імуноглобулінів G, за збільшення рівня в крові імуноглобулінів А на 64,0%.

При локальному псоріазі з ураженням волосистої частини голови спостерігались подібні, але менш виражені зміни. Відносна кількість В-лімфоцитів була вищою за даними попередньої групи хворих, концентрація імуноглобулінів класу М зменшувалася на 10,6%, імуноглобулінів класу G від контролю не відрізнялася, а сироваткова концентрація імуноглобулінів класу А зростала на 64,8%.

Таким чином, загальна закономірність змін гуморальної ланки системи специфічного імунного захисту у хворих на псоріаз характеризуються відносною В-лімфопенією поряд зі збільшенням вмісту у сироватці крові імуноглобулінів класу А.

Висновки. У хворих на псоріаз кількість CD4+ лімфоцитів значно зменшена при відносному збільшенні CD8+-позитивних клітин.

Концентрація імуноглобулінів основних класів змінюється залежно від форми та стадії псоріазу.

Відносна В-лімфопенія та збільшення концентрації в сироватці крові імуноглобулінів класу А сягає максимуму в стаціонарній стадії розповсюдженої форми псоріазу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Атраменова Л.А. //Мед. сегодня и завтра. – 1999.- №3-4 – С. 108-110.
2. Ашмарин И.П., Васильев Н.Н., Амбросов В.А. Быстрые методы статистической обработки и планирования экспериментов М.: МГУ. 1975.- 76с.
3. Глухенкий Б.Т. Псориаз //Лікування та діагностика. – 1998. – № 1. – с.47.
4. Диагностика иммунопатологии при ревматоидном артрите, системной красной волчанке, ревматизме, бронхиальной астме и инфаркте миокарда //Мед. рекомендации Мин. Здрав. УССР.- Терноп. мед. институт. – Тернополь. – 1985.- 22 с.
5. Довжанский С.И., Нарцисов Р.П., Румянцева Е.В. Прогнозирование течения псориаза // Вестн. дерматол. – 1990. - № 2. – С. 28-31.
6. Иванов Ю.И., Погорелюк О.Н. Статистическая обработка результатов медико-биологических исследований на микрокалькуляторах по программам. – М.: Медицина, 1990. – 220 с.
7. Иммуный статус: принципы его оценки и коррекции иммунных нарушений. /В.Г. Передерий, А.М. Земсков, Н.Т. Бычкова, В.М. Земсков – К.: Здоров'я, 1995. – 211 с.
8. Иммунологические методы исследования в диагностике туберкулеза //Л.С. Когосорова, С.И. Гончарова, А.И. Петрашенко, Л.В. Кузнецова/ – Метод реком. Мин. Здрав. УССР. – Киев. -1981.- 24 с.
9. Корсун В.Ф., Станевич А.В., Яговдик Н.З., Левин М.М. О вирусной этиологии псориаза // Вестн. дерматол. – 1999. – № 4. – С. 9-11.
10. Левин М.М., Чернышев И.С., Левин М.Я, Евстафьев В.В. Некоторые функциональные особенности кожного покрова при псориазе // Вестн. дерматол.- 1995. – № 6.- С.34-35.
11. Barker JN.Psoriasis as a T cell-mediated autoimmune disease // Hosp. Med. -1998.- Vol.59. – №7.-P. 530-533.
12. Barna-M; Snijdewint-FG; van-der-Heijden-FL Characterization of lesional psoriatic skin T lymphocyte clones //Acta. Derm. Venereol. Suppl. Stockh. -1994.-Vol.186.-P.9-II.

SUMMARY

CHARACTERISTIC OF CHANGES OF SPECIFIC IMMUNOLOGIC REACTIVITY IN PATIENTS WITH PREVALENT AND LOCAL FORMS OF PSORIASIS

Gaievskaya M. Yu., Koliadenko V. G., Mindrisha M. M.

The authors have carried out a multimodality immunologic examination of 60 patients with a prevalent, localized form of vulgar psoriasis. A decline of CD₄⁺ cells and a relative increase of the CD₈⁺ cell, a diminished ratio of CD₄, CD₈. B-lymphocytes have been determined. An elevated concentration of the blood serum content of the class A immunoglobulins reaches the maximum level at the stationary stage of the prevalent form of psoriasis.

Key words: psoriasis, prevalent localized form CD₃, CD₄, CD₈, positive cells, B-lymphocytes, immunoglobulins